

वा० रा०

॥ ३१ ॥

अथ सत्यपाशवद्धतया प्रणामवाक्येनच ननेवचःकरिष्यामिइतिवचसि दाढ्याभावंनिश्चित्य पुनरप्याह ॥ अतदर्हं स्त्रीप्रणामानर्हं अतथोचितं भूशयनानर्हं ॥ १ ॥ अनर्थरूपा कुलस्येतिशेषः ॥ असिद्धोर्थः प्रयोजनं यस्याः ॥ अभीता जनापवादादभीता भयदर्शिनी रामाद्भरतस्येतिशेषः ॥ तमेववरं पूर्वदत्तमेववरंउद्दिश्य राजानमाकारयामास संबोधयामास ॥ २ ॥ कथंसे श्लाघसे पूर्वार्थेतिइतिरध्याहार्यः विधारयितुं ऋणत्वेनेतिशेषः ॥ ३ ॥ ४ ॥ ५ ॥ रामप्रवासदुःखेनमृत्वा स्वर्गगतस्यापि नैसुखं

अतदर्हंमहाराजंशयानमतथोचितं ॥ ययातिमिवपुण्यान्तेदेवल्लोकात्परिच्युतं ॥ १ ॥ अनर्थरूपासिद्धार्थात्अभीताभयदर्शिनी ॥ पुनराकारयामासतमेववरमंगना ॥ २ ॥ त्वंकथंसेमहाराजसत्यवादीदृढव्रतः ॥ ममचेदंवरंकस्माद्विधारयितुमिच्छसि ॥ ३ ॥ एवमुक्तस्तुकैकेय्याराजादशरथस्तदा ॥ प्रत्युवाचततःक्रुद्धोमुहूर्तेविह्वलन्निव ॥ ४ ॥ मृतेमयिगतेरामेवनमनुजपुंगवे ॥ हंतानार्थेममामित्रे सक्रामासुखिनीभव ॥ ५ ॥ स्वर्गेपिखलुरामस्यकुशलंदैवतैरहं ॥ प्रत्यादेशादभिहितंधारयिष्येकथंवत ॥ ६ ॥ कैकेय्याःप्रियकामेन रामःप्रव्राजितोवनं ॥ यदिसत्यंब्रवीम्येतत्तदसत्यंभविष्यति ॥ ७ ॥ अपुत्रेणमयापुत्रःश्रमेणमहतामहान् ॥ रामोलब्धोमहातेजाःस कथंत्यज्यतेमया ॥ ८ ॥ शूरश्रुतविद्यश्रुजितक्रोधःक्षमापरः ॥ कथंकमलपत्राक्षोमयारामोविवास्यते ॥ ९ ॥ कथमिंदीवरश्यामं दीर्घबाहुंमहाबलं ॥ अभिराममहंरामंस्थापयिष्यामिदंडकान् ॥ १० ॥ नास्तीत्याह ॥ स्वर्गेति ॥ रामस्य कुशलं दैवतैः पृष्टोहं किमुत्तरं वदिष्येति शेषः ॥ वनंप्रत्यादिष्टइत्युत्तरदेयंचेत् प्रत्यादेशात् तद्रूपादुत्तरादूर्ध्वं यदेवैरभिहितंभविष्यति ज्येष्ठं श्रेष्ठगुणैर्युक्तं कथंप्रत्याख्यातवानसीत्येवंरूपंवाक्यं तत्कथंधारयिष्ये हृदयेइतिशेषः ॥ अतस्तदप्रत्याख्यानमेववरमितिभावः ॥ ६ ॥ ननुसत्यवशात्प्रत्यादिष्टइत्युत्तरंतत्राह ॥ कैकेय्याइति ॥ प्रियकामेन प्रियेणवरेण एतत्सत्यं यदिद्य पिब्रवीमि तत्तथापि एतत् मेवाक्यं असत्यंभविष्यति ॥ असत्यंमंस्यंतीत्यर्थः ॥ कामुकनयाप्रत्याख्यातइत्येवमंस्यंतइत्याशयः ॥ ७ ॥ त्यज्यते त्यक्ष्यते ॥ ८ ॥ ९ ॥ स्थापयिष्यामि प्रस्थापयिष्यामि ॥ १० ॥

अ० कां०

॥ ३१ ॥